

Tajemnica mrówki.

Planując pisanie nowego wydania Podręcznika, dokonaliśmy analizy posiadanych informacji dotyczących m.in. produkcji znaczków i wytypowaliśmy te, które wymagały wyjaśnienia i dogłębnego zbadania. Do nich należało zagadnienie nakładu zn. 1107 z serii „Owady chronione”, wprowadzonej do obiegu 30 grudnia 1961. Nakład tego znaczka wynosił 1.736.000 szt.

Zdawało by się zapytać, co w tym dziwnego? Jest jednak co wyjaśniać. Otóż arkusz drukowy obejmował dwa sektory zn. 1107 i dwa sektory zn. 1108 (il. 1). Jeśli weźmie się pod uwagę ich sposób drukowania oraz fakt, że nakład zn. 1108 wynosi 500.000 szt. powstaje pytanie, skąd taka różnica? Tutaj chcę przypomnieć, że w taki sam sposób wydrukowano zn. 1184-89, a w zn. 1017-28 drukowano w każdym z czterech sektorów inny znaczek i tam takich różnic nie ma.

il. 1 Istotny fragment akceptu zn. 1107 i 1108 pokazujący układ sektorów na formie (ze zbiorów MPiT)

Autorzy Polskich Znaków Poczтовых wytłumaczyli to na str. 1620 t. V następująco: „arkusz zawierał trzy sektory znaczka 2,50 i jeden wartości 5,60 zł.” To tłumaczenie jest wbrew faktom. Na przedstawionym fragmencie widoczny jest napis „Drukować 15.12.61 i podpis, taki sam jak na innych akceptach tych znaczków. Można zadać sobie pytanie: nie widzieli akceptu, czy nie zadali sobie trudu na wyjaśnienie i poszli „po bandzie”. Tego już nie dowiemy się.

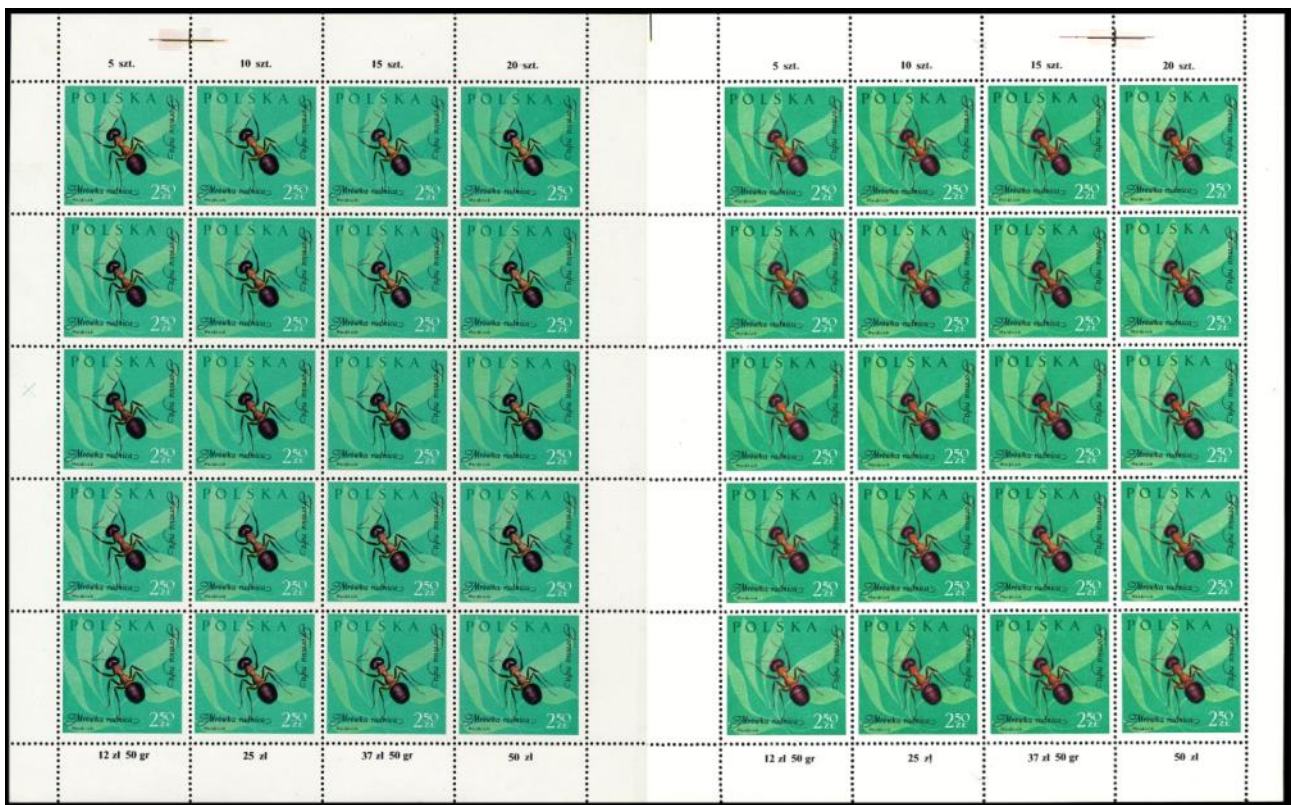
My nie zgodziliśmy się z tak nielogicznym tłumaczeniem i skrzętnie zbieraliśmy od kilku lat dostępny na rynku materiał licząc na łut szczęścia. Zdawaliśmy sobie sprawę, że w tamtym czasie znane były praktyki zwane „wartość blokowana”. Określenie to - dla niektórych znaczków o wysokim nominale - oznaczano jako „S” od niem. „Sperrwert”. Pamiętam, ile musiałem nachodzić się, by w którymś sklepie filatelistycznym dostać „Trzmiela” i to za jaką cenę. Więcej o tych praktykach m.in. w Filateliście nr 16/57.

Rozwiązanie było jedno, osobna, dodatkowa forma dla zn. 1107, by w ten sposób po wydrukowaniu 0,5 mln zn. 1107 z 1108 wydrukować pozostałe 1.236.000 zn. 1107 zgodnie z zamówieniem. Pozostało tylko znaleźć dowód. Poszukiwania w Muzeum Poczty i Telekomunikacji nie dały rezultatu, a PWPW jak zwykle milczy na nasze zapytania (wszystko to jest tajemnicą!!!). Lecz po kilku latach udało nam się znaleźć odmienny arkusz sektora 1. zn. 1107 oraz (jak się okazało) istotne fragmenty sektora 2. W ten sposób mogliśmy zrekonstruować dwusektorowy arkusz drukowy „mrówki” (il. 3).

Do tej pory znane nam były dwie formy zn. 1107 lecz obydwie dotyczyły „mrówek” drukowanych wspólnie z „trzmielem” (il. 2). Teraz mamy dowód na istnienie trzeciej formy tegoż znaczka.

Jej odmienność polega na innym niż w arkuszu akceptacyjnym położeniu krzyżyków markacyjnych, punkury i paserów, wynikającego z innego ułożenia (pasowania) na formie, dwu a nie czterosektorowej. Również perforacja jest w obu przypadkach inna, gdyż odbywała się na różnych perforówkach, o różnej szerokości narzędzia perforacyjnego.

Dalsze szczegóły znajdziecie Państwo w tomie IIc Podręcznika, aktualnie przygotowywanego do druku.

il. 2 forma I „mrówki”, drukowana wspólnie z „trzmiel” w arkuszu czterosektorowym. Forma II wynika ze zmiany formy barwy zielonej w trakcie produkcji.

il. 3 forma III „mrówki” drukowana z formy dwusektorowej (rekonstrukcja komputerowa).